

Mozartova Čarobna piščal

Pot posvetitve

& Labirint

Čarobna piščal, drugi del

predavanja

Mozartova Čarobna piščal

Pot posvetitve

&

Labirint

Čarobna piščal, drugi del

predavanja

ZALOŽBA ROSA d.o.o.
Sodobna gnostična literatura

Celovška cesta 280, 1000 Ljubljana
Tel.: +386 41 751 052
E-mail: info@zalozba-rosa.si

Mozartova Čarobna piščal

Pot posvetitve

&

Labirint

Čarobna piščal, drugi del

predavanja

Uvertura

V uverturi je cilj posvetitve glasbeno prikazan s tremi akordi, ki simbolizirajo tri dušne kvalitete, ki jih je treba pridobiti: modrost, lepoto in moč.

Tudi v židovskem nauku kabali, v kateri ima glavno vlogo drevo življenja, najdemo te tri značilnosti. Tam spadajo k desetim tokovom moči, tako imenovanim sefirothom, ki izhajajo iz najvišjega božanstva – »en soph«.

V sliki angleškega rožnega križarja Roberta Fludda (1574 – 1637) tvori deset tokov moči veje obrnjene drevesa, ki ima korenine v božjem življenjskem polju. Tri navzdol potekajoče moči se imenujejo modrost (chokmah), moč (geburah) in lepota (tiferet). Kot svete duhovne moči se izoblikujejo v človeku, ki gre po poti posvetitve.

V prostozidarstvu so te tri moči oziroma ideali simbolizirani s trikratnim svečnikom, ki se na stopnji mojstra prižgejo z besedami:

»Modrost vodi tvojo gradnjo!
Moč naj jo izpelje!
Lepota dokonča!«

Te tri osrednje moči v prostozidarstvu so predstavljene tudi kot trije stebri, med katerimi vodi navzgor lestev.

Iz: *Aurora consurgens*, začetek 16. stoletja

Po treh uvajalnih tonih sledi glasbeni del, ki pomeni postopno približevanje misteriju. Poteka preko simfoničnega stavka, ki izhaja iz motiva trkanja in se najprej vzpenja kot fuga. Mislimo, da slišimo udarce kladiva pri klesanju grobnega kamna, ki mora med gradnjo templja postati kubus. Mozart je vzel temo iz začetka klavirske sonate Muzia Clementija, ki jo je na nekem pianističnem tekmovanju slišal devet let prej.

Trikotnik božje moči, ki ga kot močan moto v operi večkrat slišimo v obliki treh akordov, na koncu zaključni zbor hvali z besedami:

»Zdaj zmagala moč je,
plačilo okrona
lepoto, modrost zdaj
z večnosti krono!«

Trije ideali, ki jih romar najprej občuti kot impulze, se pri hoji po poti utelesijo v njem. V njem postanejo meso in kri. Človek se obnovi telesno, dušno in duhovno.

Trojni proces

Posvetitev je trikratni proces, pri katerem gre:

- prvič: za to, da doživimo globino lastnega bitja in s tem izkusimo tudi moči, ki delujejo v svetu,
- drugič: za intenzivno notranjo razsvetlitev in služenje človeštvu in
- tretjič: za vstop v kraljestvo svetlobe.

S tem smo že opisali duhovno jedro dogajanja - človekovo dušno preobrazbo. Skrivnost opere se nam razkriva, če predstavo razumemo kot prisodobno za notranji proces. Pred nami se razkrije misterij nastanka resničnega človeka. Spoznamo, da so liki, ki nastopajo na odru, moči in dimenzije, ki se pojavijo v lastnem bitju iščočega človeka.

Že v začetku je pojasnjeno, da mora biti prisotna čisto posebna situacija, da se lahko gre po poti posvetitve.

Princ

Nastopi princ, ki mu je ime Tamino. Njegovo ime morda izhaja iz starogrške besede *tamias*, kar pomeni »gospodar«. »Princ« v jeziku misterijev pomeni, da se človek dvigne nad običajno življenje in se bori za višje znanje.

Tamino prihaja iz tuje dežele z vzhoda, t.j. dežele vzhajajočega sonca, kajti oblečen je v prekrasno »javonsko« lovsko obleko. Okrašeno oblačilo simbolično pomeni, da poseduje velik zaklad izkušenj in s tem notranjo zrelost za pot.

Tamina razumemo kot prisodobno za duhovno usmerjeno zavest človeka, ki je naravnat v to, da bi pridobil božje spoznanje. Ta, ki si prizadeva spoznati in doseči resnico, doživlja neuspehe in čuti, da ne napreduje.

To se kaže v tem, da ima Tamino lok, nima pa puščic. Notranje je prispel na »skalnato področje«, v krizo. Zaseduje ga velika kača.

Približuje se mu in v največji stiski Tamino kliče na pomoč. Potem izgubi zavest in ostane brez moči.

Zakaj je tako slab? To je njegovo staro naravno bitje. Njegova stara zavest grozi, da ga bo premagala, saj se ji ne more dovolj upreti. Njegovi duhovni usmerjenosti spet grozi, da bo uničena. Temu se čuti izroččen, ne da bi se lahko ubranil.

Kača simbolizira moči naše zemeljske zavesti, ki krožijo v hrbtenici. Podoba tega je Hermesova kačja palica.

Tamino hoče uiti tem starim močem. Ve, da obstaja višja zavest. Dotika se ga in on si prizadeva, lovi jo, da bi jo pridobil. Toda izstrelil je vse svoje puščice, zdi se, da brez rezultata. Tako čuti, da spet pada v svoje staro stanje.

Zdaj kliče pomoč. To je klic iščočega človeka, ki je usmerjen v višji svet. »Pomagaj mi, tako ne morem živeti naprej. Vem, da obstaja višji smisel življenja, ampak ne zmorem prodreti do njega.« Tako bi lahko pojasnili krik te duše.

V tej situaciji se v dogajanje vpletejo tri zastrte dame. S srebrnimi kopji pokončajo kačo. Z notranjim dvomom in njegovim klicem na pomoč se v Taminu aktivirajo nove moči, ki ne pripadajo niti področju razuma niti občutkov. Prihajajo iz njemu neznanih prostorov.

S temi močmi lahko pot nadaljuje. Kriza in krik na pomoč mu pomagata, da doseže višjo raven.

Kdo so te tri dame? To so služabnice »kraljice, ki sveti kot zvezda«,

Lamina zasleduje kačo; iz cikla ilustracij Johanna Heinricha Ramburga za Leipziški almanah Orpheus, 1826

